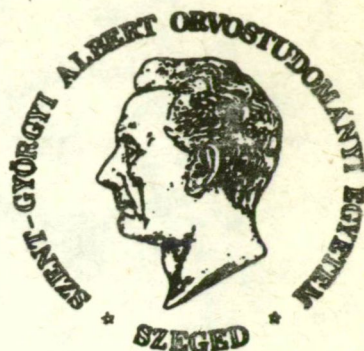

SZOTE

NAPLÓ

2. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 1991. január 24.

Kiadja az Egyetem Rektora

Sajtótájékoztatón

Dr Surján László Miniszter úr január 8-án látogatást tett Egyetemünkön, amelynek tartalmáról délután sajtótájékoztatót tartott. Az itt elhangzottak ugyan részben megjelentek a lapokban, azonban a SZOTE NAPLÓ krónikási feladatából adódóan kivonatossan ismertetjük a Miniszter úr nézeteit, melyek bizonyára irányadók a későbbiekre vonatkozóan is.

Többször utalt arra a megállapítására, mely szerint túl sok érzelem jelent meg a SZOTE életében s részben ez a túlfűtöttség okozta a vezetési válságot. A Rektor lemondását úgy értelmezte, hogy az a reformok elősegítése érdekében történt. Hangsúlyozta, hogy az Egyetem teljesen szabályos körülmények között választotta meg az Egyetemi Tanácsot. Abban látta a válság-helyzet lényegét, hogy az egyetemi tanárok közül senki nem került be az ET-ba, illetve, hogy docent választottak rektorjelöltnek. Általában elmondható, hogy vélt és valós elemek keverednek a válságban. Mindkét oldalról lehetnek volna a felek mértéktartóbbak, ügyesebbek. A Miniszter úr félig tréfásan, de több ízben kijelentette, nincsenek fenntartásai az egyetemi tanárokkal szemben, mi több maga is fontolgatta pályázatának benyújtását Egyetemünkre, ám sorsa másként alakult. Visszatérve a kialakult válság megoldásához leszögezte, hogy az Egyetem működése csak elismert tudósokkal, kiváló egyetemi tanárokkal gyakorolható. Továbbá az orvos változatlanul tapasztalati szakmát gyakorol, ahol igenis szerepe van a tekintélyelvűségnek. Természetesen a túlzásba vitt tekintélyelvűségnél csak a másik véget a veszélyesebb, ezért a Miniszter úr hangoztatta a kívánatos egyensúly szerepének fontosságát. Véleménye szerint félreértések sorozata játszhatott közre abban, hogy az elmúlt 8 hónap alatt sem sikerült megoldani a kialakult helyzetet. Javasolták ugyan a kormánybiztos kinevezését, ám ez szükségtelen, az Egyetem így is működőképes. Itt is elhangzott megjegyzése, hogy semmi nem indokolja a nyugtalanságot, csak a kissé

felfokozott érzelmi élet. Egyben azt is kifejezte, hogy nem létezik olyan rektorjelöltet találni, aki ellen ne lehetne felhozni valamilyen kifogást. Megoldásként a körülményekből kell kiindulni. Az ET is megerősítette, hogy saját működését ideiglenesnek tekinti, amely az új SzMSz életbelépéséig szól. Ezért kinevezni most a rektort, utána együttműködtetni a majdan választandó új ET-al, amely nem őt terjesztette fel - abszurd helyzet. Új rektort csak az új SzMSz elfogadtatása után válasszanak. Sokkal több erénye van az Egyetemnek, mint hátránya s a továbbiakban azt a folyamatot kell erősíteni, amely a-jót gyarapítja.

A Miniszter úr ezután ismertette javaslatát, amelyet elfogadott az ET. Ennek értelmében dr Fráter Loránd docens felterjesztést nyer az MTA illetékes testületéhez egyetemi tanári címre, majd az innen megérkező s remélhetően pozitív döntést haladéktalanul továbbküldi a Köztársasági Elnökhöz. Ezt azért is így tartja helyesnek, mert egy ideiglenes ET ne tegyen állandó rektori megbízatásra javaslatot. Dr Szilárd János rektori megbízatása majd akkor szűnik meg, ha a Magyar Közlönyben megjelenik felmentése illetve utódjának kinevezése. Dr Szilárd János nem vállalkozott könnyű feladatra, ennek tudatában van minden érdekelt, mégis arra kéri őt a Miniszter úr, hogy vállalja el továbbra is a következő 2-3 hónapot, mint rektor. Nem mondható ez optimális helyzetnek, de nincs más megoldás. Hangsúlyozta a Miniszter úr, hogy „valódi rektor” lesz prof. dr Szilárd János és nem pedig „álrektor”.

Végezetül arra kérte a jelenlévő újságírókat, hogy tanúsítsanak türelmet és megértést a SZOTE új vezetése iránt, amit nagyban elősegítené az ú.n. sajtócsend. (Feltehetőleg nem szorul indoklásra, de ez a „nyilatkozat elmaradás” nem vonatkozik a SZOTE NAPLÓ hasábjaira, hiszen ez a belső nyilvánosságot szolgálja s ott éppen hogy érdek a nyílt eszmecsere.)

Vendégségben...

Telegdy professzor hat éves dékánágát zárta le a közelmúltban s nyugalmas időkből joggal lenne remélhető, hogy ilyen alkalommal ennek a szakasznak tanulságairól nyilatkozik. Most azonban nem ilyen időket élünk, itt az Egyetemen különösen nem. Amikor ez a beszélgetés készült, még dr. Surján László miniszter úr látogatása előtt voltunk és sok háborgás közepette. Így a visszanevező riport elmaradt, helyette a jelen nyomakodott előtérbe. Telegdy professzort most többek között az foglalkoztatja, miképpen is lehetne tárgyszerű mérleget vonni Egyetemünk idegen nyelvű képzéséről. Ennek kapcsán persze az Egyetem tényleges színvonalának megjelölését is szeretné láttatni a T. Olvasóval. Ennek érdekében hangzottak el a következő érvek, majd ezeket követően az a két táblázat olvasható. Kérem, fordítsanak rájuk figyelmet – érdemes.

– Gyurkovits tanár úr DM-ban megjelent nyílt levele újra rádöbentett, milyen keveset tudnak – akár vezető egyetemi emberek is – az idegen nyelvű szegedi orvosképzésről. Hadd segítsék e hiányszakokon az alábbiakkal. Tehát amikor ez a képzés elindult, akkor Budapesten és Pécsen már működött német ill. angol nyelvű oktatás. Néhai Cserháti professzor kiküldött minden tanszékvezetőnek egy kérdőívet, melyben az iránt érdeklődött, vállalnák-e az angol nyelvű oktatást? Az összkép igen egyhangú lett. Dékánként első feladatommá vált ennek a döntésnek realizálása. Megvallom, presztizs szempontok is szerepet játszottak nálam, annak bizonyítása, vagyunk mi is olyan szinten, mint az említett társ egyetemek. Jelzem, már akkor voltak ellenvélemények és később erősödő támadások ezt elsősorban a nyelvtudás hiányával magyaráztam döntően. Öt éve, a beindulásnál 34 hallgatóval kezdtünk, akiknek döntő hányadát Pécsről vettük át. Ma közülük 9-10 fő maradt, de ők eljutottak a hatod évig. Most 85 hallgatót vettünk föl, egyrészt nemcsak írásos bizonyítványuk, hanem személyes beszélgetésünk nyomán 800 jelentkezőből és 40 országból.

– *Mi a tapasztalat lemorzsolódásukról?*

– III. évre kb a felvettek fele jut el. A kimaradók egy hányada hazautazik s tudomásunk szerint ott képes folytatni az ottani egyetemet, Amerikában is, másutt is. Az itt szerzett tudásukból sikeres vizsgát tettek. Elvünk: tudást kell adnunk, nem diplomát.

– *Milyen jelentősége van még a külföldiek képzésének?*

– Óriási presztizs értéke, ha nem is abban az értelemben, mint kezdetben véltük. Bocsnát a hasonlításért, de Oxford és Cambridge is attól lettek híres, vonzó egyetemek, hogy nyitottak tudtak lenni, ahová vonzódtak az ifjúság. A tudnivágyók! Ezt kell nekünk is tennünk! Hírünk, nevünk nőtt a világban, ennek ezernyi példáját tapasztalhatjuk. Mellesleg, tavaly rákerültünk az amerikaiak egyetemi listájára, amely szerint az itt tanuló amerikai diákoknak az ő bankjaik hiteleznek a tandíjhoz...

– *Kovács professzorral voltak felvételiztetni Izraelben az ősszel.*

– Igen, ezenkívül megtisztelő ajánlatot kaptunk fogászképzésre. Fgy ottani cég hajlandó lenne beruházni a nálunk történő orvos- fogorvosképzés bővítésére, mert nekik ez megérné. Javaslatukat elfogadta a Minisztérium csakúgy, mint az Egyetemi Tanács. A konkrét tárgyalások várhatóan hamarosan megindulnak. A houstoni egyetem optometriás egyetemet kíván felépíteni, hasonlóan régiókra is tekintve. Javaslatukat továbbítottam a Szemészeti Klinika vezetőjéhez. Tovább megyek: felvételiztető elbeszélgetéseink során találkoztunk több olyan Athén – Tel Aviv – Ciprus térségből való, más vidéki magyar orvosegyetemre már felvett hallgatókkal, akik mégis hozzánk, a SZOTE-ra jelentkeztek, mert jót hallottak rólunk az itt tanuló barátaitól.

– *Mit jelent összegezve számunkra a nyugati oktatás?*

– Korszerűséget, amit maga a nyugati tankönyvekből való tanítás is megkövetel. Ezek a tankönyvek két-három évenként megújulnak s oktatóinknak ez hasonló megújulást jelent tudásukban, még ha ezt esetenként kényszerből is. Egyébként valamilyeni tanszék hozzájutott ezekhez a szakkönyvekhez és ez a megújulásnak megfelelően folyamatos volt. Létrehoztuk a hallgatói könyvtárat ebből a pénzből, amit a külföldiek oktatása révén kaptunk és 100 ezer Ft-os alapot képeztünk minden évben a hallgatók külföldi cserekapcsolatára. Ebből a pénzkeretből hoztuk létre az Apáthy István alapítványt, főként az erdélyi hallgatók támogatására. Ebből a pénzből utazhattak oktatóink külföldi kongresszusokra, az egyéni jövedelmeket a részletes táblázat tartalmazza.

– *Ma már jobban elismerik a SZOTE-diplomát külföldön?*

– A nálunk tanulók és itt végzők érdeke elismertetni hazájukban a szegedi diplomát. Ebben nem mi vagyunk a sürgetők. India és Görögország példázata mutatja az elismertetés életképességét. Ezen túlmenően, a fiatalok általában kötődnek is az országhoz, amelyben megszerzik diplomájukat, hiszen ott élték meg legszebb éveik egy részét. Európához közeledünk ezáltal, noha nehezen mondok olyat éppen ma, amikor mindenki erről szaval. De tényleg, ahhoz, hogy valaki tárgyszerűen ítéljen Egyetemünkről, ki kell tekintenie a széles értelemben vett világra... Végül még annyit, eddigi öt évünk alatt 250 millió deviza Ft-ot kerestünk, 24 lakást vásároltunk a külföldi diákoknak, azokat berendeztük, mellesleg ez is hoz mintegy 50 ezer dollár lakkbért évente.

Legalább ennyit kívántam elmondani arról, hogy kell-e, mi több szabad-e külföldieket képezni a SZOTE tantermeiben? Ítéljen a T. Olvasó! Az új Egyetemi Tanácsnak megvan a lehetősége mindent egy tollvonással megszüntetni.

KIMUTATÁS

az ÁOK idegennyelvi térítési bevételeiből az abban oktatómunkát végző szervezeti egységek részére műszer-, oktatástechnikai eszközvásárlásra engedélyezett összegekről forintban illetve USD-ban forintfedezettel

Szervezeti egység	Ft	USD/Ft fed./	Engedélyezett keret Össz.
Anatómia, Szövet- és Fejlődéstani Int.	1.672.000.- *	41.000.-	4.214.000.-
Orvosi Vegytani I.	550.000.-	25.200.-	2.112.400.-
Orvosi Biol.I.	410.000.-	25.200.-	1.972.400.-
JATE Biofiz.I.	378.000.-	-	378.000.-
Biokémiai Int.	422.500.-	25.000.-	1.972.500.-
Élettani Int.	407.000.-	25.000.-	1.957.000.-
Társorvostan.Int.	262.000.-	-	262.000.-
Társtud.Int.	253.500.-	-	253.500.-
Kóréletani Int.	250.000.-	25.000.-	1.800.000.-
Mikrobiol.Int.	250.000.-	25.000.-	1.800.000.-
Pathológiai Int.	377.500.-	25.000.-	1.927.500.-
Orvosi Genetikai K.	-	2.500.-	155.000.-
Számítástechn.	-	2.500.-	155.000.-
Idegennyelvi Lek.	400.000.-	-	400.000.-
Igazságü.Orvostani I.	300.000.-	25.000.-	1.850.000.-
Gyógyszertani Int.	170.000.-	25.000.-	1.720.000.-
Közegészségtani Int.	-	25.000.-	1.550.000.-
Kísérlet.Seb.Int.	-	2.500.-	155.000.-
Aneszteziológiai I.	-	16.640.-	1.031.600.-
I.sz.Belgy.Kl.	250.000.-	35.000.- /+212.-DEM/	2.828.000.-
II.sz.Belgy.Kl.	100.000.- **	35.000.-	2.270.000.-
Endokrinológia Ö.O.	-	2.000.-	155.000.-
Radiológiai Kl.	-	25.000.-	1.550.000.-
Sebészeti Kl.	150.000.-	45.000.-	2.940.000.-
Idegsebészeti Kl.	150.000.-	25.000.-	1.700.000.-
Traumatológiai O.	-	10.000.-	620.000.-
Szívsebészeti O.	-	2.500.-	155.000.-
Ortopédiai Klinika	-	13.100.-	812.000.-
Gyermekgy.Kl.	36.000.-	25.000.-	1.586.000.-
Fül-Orr-Gége Kl.	-	15.000.-	930.000.-
Szemészeti Kl.	-	15.000.-	930.000.-
Bőrgyógy.Kl.	-	15.000.-	930.000.-
Ideg-Elme gy.Kl.	80.000.-	25.000.- /+3.500.-DEM/ ***	1.770.000.-
Fogászati Kl.	346.000.-	25.000.-	1.896.616.-
Szülészeti Kl.	-	25.000.-	1.550.000.-
Urológiai T.	300.000.-	15.000.-	1.230.000.-
Pulmonológiai T.	-	6.000.-	372.000.-
Közp.Izotóp.Lab.	-	2.500.-	155.000.-
Klinikai Közp.Mikro.Lab. ****	-	2.500.-	155.000.-
Testnevelés T.	171.915.-	-	171.915.-
Kollégiumok Ig.	45.000.-	-	45.000.-
Közműv.Titk.	75.000.-	-	75.000.-
Egyetemi Nyomda	-	3.000.-	186.000.-
Egyetemi Mosoda	690.200.-	-	690.200.-
Központi Könyvtár *****	600.000.-	-	600.000.-
Hallgatói Képviselőt,Külföldi cseregyak.	162.000.-	-	162.000.-
Összesen	9.258.615.-	682.640.- /+3.712.-DEM/	52.131.311.-

Megjegyzések:

- * Ebből 300.000.-Ft 3 intézet részére biztosított.
- ** A 100.000.- Ft angol videoanyagbeszerzés 3 intézet számára biztosított.
- *** Magába foglalja a Pszichológiai Oktatási Csoportot is.
- **** Trópusi betegségek diszciplinátát oktat.
- ***** Nem tartalmazza az angol oktatáshoz vásárolt központi könyvtári, intézeti használatú jelentős kiadási tételt tartalmazó összegeket.

Az USD-ban biztosított Ft fedezet a teljesítéskor lévő Ft szorzóval számolódik el. Az összes rovatban feltüntetett összeg átlagos szorzója 62.-Ft/1 USD.

KIMUTATÁS

a devizás hallgatók képzése után befolyt bevételeiről és a bevétel felhasználásáról /ezer forintban/

Megnevezés	1985/86.			1986/87.			1987/88.			1988/89.			1989/90.		
	SZOTE	ÁOK	GYTK	SZOTE	ÁOK	GYTK	SZOTE	ÁOK	GYTK	SZOTE	ÁOK	GYTK	SZOTE	ÁOK	GYTK
<u>Bevétel deviza-Ft-ban</u>															
tandíj	5.983	5.838	145	17.211	13.548	3.663	30.805	21.189	9.616	63.357	40.908	22.449	82.898	53.008	29.890
regisztrációs díj	40	40	-	231	206	25	165	143	22	895	613	282	870	653	217
lakásdíj	34	34	-	123	123	-	126	126	-	1.161	1.161	-	2.163	2.163	-
<u>Forintban</u>															
jegyzetértékesítés, fénymásolás	43	43	-	251	208	43	387	262	125	413	260	153	373	264	109
különeljárási, utóvizsgadíj	-	-	-	-	-	-	13	13	-	20	20	-	49	49	-
kamat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.624	811	813	5.051	1.934	3.117
egyéb	-	-	-	72	72	-	53	53	-	-	-	-	-	-	-
Bevétel összesen:	6.100	5.955	145	17.888	14.157	3.731	31.549	21.786	9.763	67.920	44.223	23.697	91.404	58.071	33.333
<u>Kiadás</u>															
befizetési kötelezettség	1.197	1.168	29	3.502	2.764	738	6.205	4.277	1.928	13.172	8.626	4.546	17.186	11.165	6.021
óradíj, gyakorlati díj, vizsgadíj	415	406	9	1.730	1.335	395	3.331	2.319	1.012	7.676	4.519	3.157	13.286	8.003	5.283
tiszteletdíj, jutalom, prémium	327	327	-	750	543	207	679	393	286	1.283	1.081	202	3.277	2.409	868
szerzői díj, fordítói díj, lektori díj, gépelési díj	209	209	-	486	286	200	411	241	170	331	137	194	193	-	193
jegyzetek előállításának költsége	54	54	-	175	114	61	178	123	55	530	232	298	493	127	366
propaganda, hirdetési költség	103	103	-	7	7	-	100	35	65	72	42	30	63	43	20
posta költség	36	36	-	39	38	1	30	25	5	35	25	10	197	148	49
oktatás dologi költsége	75	75	-	436	380	56	694	411	283	3.182	1.593	1.589	4.528	1.847	2.681
oktató intézetek dologi kiadása	-	-	-	913	913	-	1.146	821	325	3.789	2.854	935	8.312	6.549	1.763
egyéb kiadás	115	114	1	1.763	1.161	602	319	292	27	-	-	-	1.103	-	1.103
devizásház vásárlása	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28.163	28.163	-	-	-	-
devizásház üzemeltetési költs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	795	795	-	859	859	-
devizásház első berendezése	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.621	3.621	-	-	-	-
közvetett költség	506	498	8	1.600	1.148	452	2.538	1.707	831	6.048	3.909	2.139	9.375	5.776	3.599
Kiadás összesen:	3.037	2.990	47	11.401	8.689	2.712	15.631	10.644	4.987	68.697	55.597	13.100	58.872	36.926	21.946
Maradvány:	3.063	2.965	98	6.487	5.468	1.019	15.918	11.142	4.776	777	11.374	10.597	32.532	21.145	11.387

SZOTE ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

Az idegennyelvi térítési képzés gazdasági számairól az 1985/86-os tanévtől

Az Általános Orvostudományi Kar Dékánja – dr Telegdy Gyula professzor – 1990. szeptember 25-én 97/a-228 ÁOK szám alatt közreadta az 1985/86. évtől folytatott idegennyelvi térítési képzés bevételeiről, kiadásairól készített beszámolót.

Az írásos anyagot valamennyi tanszékvezető, szervezeti egységvezető azon kéréssel kapta meg, hogy munkatársaival ismertesse a képzés gazdasági jelentőségét, az egyetem bevételei között elfoglalt fontosságát.

Az egyes rendezvényeken elhangzott hozzászólások, megjegyzések, sajtónyilatkozatok arra engednek következtetni, hogy a táblázatok közreadása nem mindenütt történt meg, s sok helyen továbbra se ismertek az adatok.

Míndezért a legfontosabb az Általános Orvostudományi Kar vonatkozásában közreadtuk, pontosítva és kiegészítve a korábbi anyagokat, amelyet valamennyi intézetben, klinikán fellelhetnek.

Február hónapban tájékoztatást adunk az 1990/91. tanév első félévének bevételeiről, kiadásairól is. Az összegeken történt beszerzésekről a szervezeti egységvezetők tudnak bővebb tájékoztatást nyújtani.

dr Lednitzky András
dékáni hivatalvezető

SZOTE HÍREK... SZOTE HÍREK...

– Január 15-én megalakult a SZOTE Tanári Testülete, melynek tagjai lettek a tanszékvezető egyetemi tanárok, a nem tanszékvezető egyetemi tanárok illetve azok a tanszékvezetők és szervezeti egységvezetők, akik nem professzorok, valamint az Egyetemen munkaviszonyban lévő címzetes egyetemi tanárok. A Tanári Testület egy naptári évre elnököt választott prof. dr Telegdy Gyula akadémikus személyében, 36:2 arányban. A Tanári Testület megkezdte munkáját, elsőként az SzMSz-tal kapcsolatos elveit, állásfoglalását kívánja kidolgozni, áttekintve és alaposan tanulmányozva az oktatók által összeállított dokumentumot, lehetőség szerint beépítve más, eddig készült javaslatokat is.

– Bérfejlesztésről döntött a Bizalmi Testület. Január 15-én testületi ülésen vitatták meg a bizalmiak a bérfejlesztés lehetséges módjait. A bérfejlesztési tervjavaslat állami előterjesztője – dr

Varró Vince professzor, klinikai rektorhelyettes – három javaslatot terjesztett a Bizalmi Testület elé.

1) A fejlesztésre fordítható összeg 75 %-a kerülne felosztásra bértömeg-arányosan a szervezeti egységek között. Ez az összeg az intézeti beralap 15 %-os növelését biztosítja. A fennmaradó rész differenciáltan kerül felosztásra, ezzel lehetőséget adna a szervezeti egységek közötti aránytalanságok csökkentésére. A differenciálás elveinek és konkrét javaslatának kidolgozása a Szakszervezet és az Egyetemi Tanács közös bizottságának lenne feladata.

2) A felhasználható összeg teljes egészében kerüljön felosztásra az intézetek között.

3) A bérfejlesztésre fordítható összeg intézet csoportok – elméleti intézetek, klinikák, központi intézmények és hivatalok – között kerül felosztásra. Ez a javaslat az intézetcsoporton belüli differenciálásra ad lehetőséget.

Az előterjesztést hosszú, élénk, helyenként éles vita követte. Ebben a vitában – mint cseppben a tenger – feltárult egyetemi életünk számos gondja, megoldásra váró nehézsége.

Az 1. javaslatra 32-en szavaztak, a 2. javaslatra 43-an adták voksukat. Így a 2. javaslatot fogadta el a Bizalmi Testület.

– dr Simon Lajos egyetemi docent (Gyógyszerészi Vegytani Intézet) az Amerikai Peptid Társaság tagjává választotta.

– dr Dombi György adjunktust (Gyógyszerészi Vegytani Intézet) az MTA Anyag- és Molekulaszerkezeti Munkabizottsága tagjává választotta.

– A MTA Atherosclerotikus thromboembóliás és keringési betegségek kutatásával foglalkozó bizottsága prof. dr Nagy Sándort és prof. dr Csanádi Miklóst, a (Kísérleti Sebészeti Intézet) tagjaivá választotta.

– A Szegedi Akadémiai Bizottság Orvostudományi Szakbizottsága 1991. január 10-én megtartott tisztújító ülésén, a Szakbizottság elnökévé dr Papp Gyula egyetemi tanárt, titkárává dr Resch Béla egyetemi docent választotta. A tisztségviselők megbízatása három évre szól.

– Tudományos főmunkatársi kinevezések 1991. január 1-től:

dr Gulya Károly Közp. Kut. Labor.
dr Mester János Közp. Izotópdia. Lab.
dr Salgó László Vértranszfúziós Áll.
dr Szerdahelyi Péter Közp. Kut. Lab.

– Főorvosi kinevezés 1991. január 1-től:
dr Illés Margit Vértranszfúziós Áll.

– Adjunktusi kinevezés 1991. január 1-től:
dr Szontágh Lúcia Vértranszfúziós Áll.

(folytatás a 6. oldalon)

(folytatás a 5. oldalról)

- Címzetes egyetemi tanári címek 1991. január 1-től:

dr Németh András ny. egyetemi docens
SZOTE Sebészeti Klinika

dr Szűcs Attila osztályvez. főorvos
c. egyetemi docens

Bács-Kiskun megyei Kórház
Ideg- Elmegyógyászati Oszt.
Kecskemét

dr Tóth György osztályvez. főorvos
c. egyetemi docens

Bács-Kiskun megyei Kórház
Gyermekgyógyászati Oszt.
Kecskemét

- Címzetes egyetemi docensi címek 1991. január 1-től:

dr Gyarmathy Miklós labor vezető
Kőbányai Gyógyszergyár
Gyógyszertechnológiai Kut. Lab.
Budapest

dr Gyuris Jenő osztályvezető főorvos
Békés megyei Kórház
Ideg-Elmegyógyászati Oszt.
Gyula

dr Kószó Ferenc tudományos tanácsadó
SZOTE Bőrgyógyászati Kl.

dr Kovács István közp. osztályvezető
Gyógyszerkutató-Fejlesztő
BIOGÁL Gyógyszergyár
Debrecen

dr Nagy Attila osztályvezető főorvos
Veszprém megyei Kórház
Sebészeti Osztály
Veszprém

dr Papy Lajos labor vezető
Békés megyei Gyógyszertári Közp.
Galenusi Lab.
Békéscsaba

dr Pohánka Ödön osztályvezető főorvos
Szolnok megyei Kórház
Szülészeti-Nőgyógyászati Oszt.
Szolnok

dr Temesvári Péter osztályvez. főorvos
Makó Városi Kórház
Makó

dr Tekulics Péter igazgató-főorvos
Szeged Városi Gyermekkórház
Szeged

dr Zolnay László főigazgató-hely. főorvos
Országos Orvosszakértői Int.
Budapest

- dr Morvay Zita egyetemi tanársegéd 1990. október 1-től 31-ig Ausztriában, Bécsben az Oszt-rák Röntgentársaság ösztöndíjával tanulmányúton vett részt.

- dr Vörös Erika egyetemi tanársegéd 1990. október 16-tól 22-ig Olaszországban, L' Aquilában az Európai Radiológus Társaság neuroradiológiai kurzusán vett részt.

- dr Pokorny Lajos egyetemi docens, dr Heiner Lajos egyetemi tanársegéd és dr Pikó Béla egyetemi tanársegéd 1990. október 23-tól 26-ig Németországban, Heringsdorfban a XXVI. Német Radiológus Kongresszuson előadásokat tartottak.

- dr Vadon Gábor egyetemi tanár és dr Heiner Lajos egyetemi tanársegéd Ausztriában, Bécsben Mágneses Magrezonanciás Konferencián vettek részt.

- dr Vadon Gábor egyetemi tanár 1990. november 23. és december 1. között az Egyesült Államokban, Chicagóban az Észak-Amerikai Radiológus Kongresszuson vett részt.

- dr Bordás Pál egyetemi tanársegéd 1990. november 14. és december 22. között Angliában, Oxfordban ösztöndíjas tanulmányúton tartózkodott.

- dr Pikó Béla egyetemi tanársegéd, dr Pokorny Lajos egyetemi docens és dr Berényi László egyetemi adjunktus a „Kolorektális daganatok és májattétek intraarteriális kemoterápiája” című pályamunkájukkal a „dr Laping Miklós alapítvány” pályázaton első helyezést értek el.

- Véralók az Egyetemen:

1990-ben az egyetemi dolgozók közül 401-en (10,6%), az orvos-, fogorvos-, gyógyszerész hallgatók közül 279 (18%), míg az Egészségügyi Főiskola hallgatói közül 183 a véradó (52,7%). A Véralók Napján, november 27-én rendezett ünnepségen 29 egyetemi dolgozó vette át a „kiváló véradó” kitüntetést és az Egyetem, illetve a Véraló Állomás ajándékát. Az egyetemi Vöröskereszt Szervezet nevében dr Méray Judit docensnő méltatta a véradás jelentőségét és a véradók érdemeit. 50-szeres véradó arany kitüntetést kapott dr Alpáry Lajosné (Véraló Állomás), Fodor Imre (II. Belklinika), Kővári Zoltán (Gazd. Ig. Műhely), 40-szeres véradásért Gyurkó Klára (Gyermekklinika), dr Mezey Géza (Gyógyszertár).

1990-ben mind az Orvosegyetemen, mind Szegeden többen jeleztek véradásra, mint 1989-ben.

dr Gál György

- SZAB pályadíjak

*Neveléstudományi és
Pszichológiai Szakbizottság*

Szabó Tibor – dr Zallár Andor:
A M.Kir. Ferencz József Tudományegyetem előtörténete.
I. díj.

Orvostudományi Szakbizottság

dr Endreffy Emőke: Néhány humán betegséghez kötött DNS polimorfizmus funkcionális és patológiai jelentősége.
II. díj.

dr Őri Zsolt: Számítógépes rendszer cardiomyopathias betegek adatainak követésére.
II. díj.

dr Rázga Zsolt: Benzopironok és rokon-származékok farmakológiai vizsgálata.
II. díj.

dr Bittera István: A gyermekkori rhinitis allergica prognosisa az asthma bronhiale szempontjából.
III. díj.

dr Hajnal Ferenc: Izolált patkány-pancreas acinus technika, mint a pancreas enzimszkrécio modellje.
Oklevél.

*Filozófiai és Történettudományi
Szakbizottság*

dr Tráser László: A „megyepárt” tündöklése és bukása (Törekvések a Komócsin-korszak megfejtésére).
III. díj.

- December utolsó munkanapján /29-én/ dr Veér András, az Orvosi Kamara országos elnöke a Rektori Hivatalban tárgyalt Egyetemünk vezetőivel, valamint az Orvosi Kamara helyi vezetőivel a kialakult helyzetről. További részleteket nem sikerült megtudnunk, noha szemfüles ripoterünk /-r-6/ éppen abban a pillanatban érkezett a Dugonics tér 13. szám elé, amikor a fekete /Volga/

gépkocsi ajtaja becsukódott az Elnök után. Még csak annyit, hogy a tárgyaláson több csoport vett részt, időrendi eltérésekkel: dr Szilárd János, dr Telegdy Gyula, dr Selmeczi Béla, dr Minker Emil, dr Földes Vilmos, - dr Csernay László, dr Benedek György, dr Bende János, dr Kiss Attila, - dr Fráter Lóránd, dr Dombi György voltak.

- A közelmúltban a TMB döntése alapján kandidátusi fokozatot nyertek:

dr Gáspár László
Endokrin. Önálló Oszt.

dr Mester János
Közp. Izotópdiaagn. Lab.

dr Prágai Béla
Mikrobiológiai Int.

dr Taródi Béla
Mikrobiológiai Int.

- Egyetemünk Rektorának felkérésére ténymegállapító, tényfeltáró Bizottság vizsgálta az Idegennyelvű Lektorátuson kialakult helyzetet, december hónapban. A Bizottság elnöke prof. dr Penke Botond, tagjai dr Bálint Gábor docens és dr Dombi György adjunktus.

Egy levélváltás...*Tisztelt Olvasó!*

A következőkben egy levélváltás dokumentumait olvashatja - megjelenésük sorrendjében - Egyetemünk legutóbbi viharaiból. Ezek egy részét már ismerhette korábbról, hiszen nyilvánosságot kaptak. Ám másik részük most jelenik meg először s így elsőként azok olvashatják, akikre tartozik.

Egyik napilapunktól véve a jelmondatot: a hír igaz - a vélemény szabad. Következzen elsőként, már csak a jobb megértés kedvéért is, az a bizonyos Tíz nap krónikája /részlet/:

Tíz nap krónikája

Mi történt december 10. és 20. között a SZOTE-n?

A továbbiakban, mintegy tárgyalási csokornak tekintve, most mégis vállalkoznom kell arra, hogy soroljak néhány olyan eddig is kritizált területet, mint amit a tanszékvezetők többsége is minden bizonnyal elhibázottnak, bírálhatónak lát:

1. Orvosegyetemünk híre és színvonala az ötvenes-hatvanas évtizedtől napjainkig lényegesen csökkent.

2. Az egyetemi vezetés diktatórikus jellegű volt, a szűkebb érdekek érvényesültek, az intézményi vagy akár osztársadalmival szemben.

3. Tehetetlen és nehezen ellenőrizhető volt a gazdasági vezetés.

4. Nyilvánvaló és visszataszító személyi ellentéteknek lehettünk tanúi, még „egy csapaton belül is”.

5. Az egyetemi tanári nimbusz elhalványodott, az általános morál, mint választási szempont háttérbe szorult, legyen az szakmai-etikai vagy emberi-magatartásbeli.

6. Az oktatás hibáit éveken át eltűrtük, a hallgatók törekvéseit többnyire alábecsültük, külföldiek oktatását vállaltuk, amikor még a magyarok helyzetén sem tudtunk javítani.

Ez a felsorolás nem törekszik teljességre. A válogatásban csak azokat kívántam szóvá tenni, amiket nemcsak a most mesterségesen kialakult „két párt” egyike ismer el.

Visszatérve a tanszékvezetői értekezletre, jelenlétünkben egyetlen rövid és határozott, tárgyszerű kérdés hangzott el: „Mindaz, ami idáig történt törvényes

volt-e?” A Rector Úr szájából elhangzott az „Igen”, s ezt a választ a résztvevők nem kommentálták, nem kifogásolták. Ezek után hátrózták el a zárt ülést a tanszékvezetők (ahol különben nemcsak tanszékvezetők vettek részt). Nem tartottak igényt az egyetemi tanács újonnan választott oktatói képviselőivel való további közös megbeszélésre. Nyilvánvaló volt, hogy egy réteg, melynek jelentősége az egyetemen vitathatalanul a legnagyobb, részben szubjektív megítélésből, „összefogásra” készül a válsághelyzet megváltoztatása érdekében. Nekünk, választott képviselőknek nem maradt más lehetőség, mint diskurzust kezdeni, tájékozódni, tanácsot kérni, vezetőktől és nem vezetőktől egyaránt. Az értelmes beszélgetésekből kiderült, hogy nehéz megtörni azt a különben logikus, de zárt körben forgó okfejtést, melynek lényege, hogy „vesztett helyzetben, abszolút kisebbségben a tanszékvezetőknek együttműködni az új egyetemi tanáccsal lehetetlen”; „nem egyetem az, ahol a legfontosabb oktatók nem tudják szavazatukat érvényesíteni”, „az elmúlt félévi kerekasztaltárgyalás szinte csak színjátéknak tűnt, tulajdonképpen az csak és csakis a hatalomért folytatott harc volt.” Idáig el kell ismerni, hogy mindebben benne van az igazság. Mégis, abból kellene kiindulni, hogy az idáig jutott válságos helyzetért legalább annyira felelős mind két fél, s a további lehetséges megoldáshoz szüzszerűen kompromisszumokra van szükség. Testületi elhatárolódás, passzív rezisztencia sem lehet erkölcös.

Feltétlenül tiltakoznunk kell az olyan felhangok ellen, melyek a hangulatkeltés alapján félelmet kelthetnek olyanokban is, akik különben a nehéz helyzetből való közös kilábalást támogatnák. E-

zek közül előre kívánkozik az a baljós figyelmeztetés: „Most fogják szétfűzni az egyetemet”, „Biztosan elkezdődik majd a fejedelmesség”. „Pártos döntések születnek elhamarkodottan, amelyben a múlt sérelmeinek megtorlása lesz az első szempont.”

Mint választott képviselő nyilatkozom, hogy csak addig dolgozom ebben a testületben önként és aktívan, amíg a legelső szempont az értékmegőrzés marad. Természetesen elsősorban szakmai és emberi-magatartási értékekre gondolok. Minden olyan, általánosítható, elítélő véleményről elhatárolom magamat – remélem, a testület többi tagja is egyetért velem – amely az ellentétek további szítását szolgálja. Ha lehetne, elsőként írnám alá azt a statutumot, amelyben elismerjük, hogy:

1. Az egyetem vezetésének figyelembe kell venni a mindenkori tanszékvezetői testület, akár többségi, akár kisebbségi véleményét is, s az eltérő véleményeket is gondosan mérlegelni kell a tanács tagjainak, lehetőleg a témában jártas szakemberekkel való konzultációk alapján;

2. Ha valamikor, most érdemes és kell is minden szinten tárgyalni, konzultálni, vitatkozni, s ennek formai oldalára is figyelünk kell. Megengedhetetlen módor nem egy egyetemre való!

Nem vagyok felkért szóvivője az egyetemi tanács sem kétharmadának, sem egyharmadának, de a választott oktatók véleményét a legtöbb kérdésben képviselem. A teljes nyilvánosságot azért kívántam igénybe venni – mint azt korábban jeleztem – az ET első ülésén magam a nyílt tárgyalás mellett szavaztam. Egy ideje viszont megjelentek olyan tájékoztatások, amelyek kiegészítésre, helyesbítésre szorulnak.

Tehát: „Hallgattassék meg a másik fél is.”

– A tanszékvezetői testület népjóléti miniszterhez írt memorandum, ami a DM december 21-i számában olvasható, nem képviselheti az összes tanszékvezető véleményét, hiszen mint a levél is írja a megbeszéléseken nem teljes létszámban vettek részt. Így jobb lett volna, ha egy ilyen fontos dokumentum aláírásokkal hitelesítve jelenik meg.

– Kifogásolható az a megállapítás, hogy „egy kis, de véleményvezérlő csoport az ET tanártalanítását stratégiai és taktikai célul tűzte ki”. A törvény által megszabott módon, a kilenc választott képviselő közül három az egyetemi dolgozók küldötte, de hat olyan oktató van, aki közül kettő adjunktus (egyikük tudományos minősítése közvetlenül védés előtt áll, másikuk szakmai és közéleti múltjával sokak által elismert), három egyetemi docens (tudományos minősítéssel rendelkező, „habított” személy, tehát már tanár) és egy címzetes egyetemi tanár, azaz professzor.

– dr Fráter Loránd igenis rendelkezik tudományos fokozattal hiszen az orvostudomány kandidátusa, egyetemi tanárságának történetéről pedig fentebb szoltam.

– Ami pedig az „európai egyetemek történetében példátlan összetételű új egyetemi tanácsot”-ot illeti nem felesleges azt sem megjegyezni, hogy az utóbbi évtizedek során hazánkban és a Közép-Kelet-Európához tartozó országokban számos olyan esemény történt az egyetemeken (is), ami az európai egyetemek történetében valóban példátlan.

dr Gyurkovits Kálmán

Kedves Kálmán Barátom!

Remélem nem sértelek meg, ha barátomnak szólítalak. De annak tartalak sok év óta, hiszen sokszor volt módunk lényeges egyetemi ügyekről – ha röviden is – véleményt cserélni, és mindig értékeltem őszinte és lényegretapintó gondolataidat.

Most viszont zavarban vagyok. Kicsit a „Te is fim, Brutus” érzése fog el, még inkább viszont az a prózai asszociáció, hogy ha ez a szél, ez ellen nagyon nehéz lenne...

Örültem, amikor azt láttam, hogy a Te neveddel fémjelzett nagyobb lélegzetű fejtegetés jelent meg, sőt pontokba szedted azt, ami szerinted a lényeg, így könnyebb lesz megérteni, esetleg bármit hozzáfűzni. Aztán elkeseredtem, és végül ez adja kezembe a tollat.

Komolyan gondolod (de kérdezhetném ezt másoktól is), hogy a SZOTE-re a szakmai színvonal több évtizedes hanyatlása a jellemző? Mely területen? A gyermekgyógyászatot összes ágaival együtt (genetika, anyagcsere-betegségek, kardiológia stb.) talán magad sem gondolod. Talán a sebészet (általános, mellkas, szív, hasi, ideg, baleseti, ortopéd, száj, fül-orr-gégészeti, szemészeti, plasztikai stb.) talán a belgyógyászat (gastroendrológiai, kardiológia, haematológia stb.), talán a gyógyszerkutatások, az idegéletani, a mikrobiológiai, endokrin, esetleg a peptidkutatások? Esetleg a modern képalkotó eljárások hiányoznak? Melyik terület, melyik intézet, melyik tudományág? Nem veszed észre, hogy ilyen, Hozzád méltatlan sommás mondattal akaratlanul is nem a jelenlegi egyetemet sértetted meg a legjobban, hanem Jancsó Miklóst, Ivánovics Györgyöt, Hetényi Gézá, Julesz Miklóst, Petri Gábort és sok más, akiknek legfájdóbb közös élménye nyilván az lehetett, hogy tíz körömmel és száz ötlettel kísérleték meg a szinte lehetetlen: a lépéstartást a nemzetközi tudomány élvonalával. Vagy egyetértünk abban, hogy a (pénzügyi, technikai, szemléleti stb.) akadályok mennyire hátráltatták az egész magyar orvos- és természettudomány fejlődését. De akkor miért nem ezt mondod?

Más. „Diktatórikus volt az egyetem vezetése és csak szűk részérdekeket képviselt” – írod, tehát vallodd ezt. Meg sem kérdezem, hogy ezt talán csak nem az én rektorságom időszakára érted, hisz jól tudom. Magad hangosan tiltakoznál ez ellen. Akkor viszont hogyan fogalmazhatsz így, engem (a jelenlegi vezetést) sugallva, hiszen nem mindenki oly jól tájékozott az egyetem életében, mint Te.

Még egy, de nagyon nehéz kérdés: a rektorjelölésre vonatkozó szavazás. Kérdőre vonod azokat, akik ellenszavazattal éltek. Nincs joguk? Szerinted talán mindig a 99 százalékos szavazati eredmények a demokratikusak? No de ne menjünk ilyen messze. Ha kérdezed, megmondom, én miért szavaztam elene. (Egyébként gondolom, Te is kiszámoltad, hogy az „állami vezetés” táborában nem volt akkor a „szavazási fegyelem”, mint a többiben.) Ugyanazért, amiért 1985-ben Fráter Loránd tanszékvezető egyetemi tanári kinevezésére szavaztam: törvényes-

nek, reálisnak tartottam. Most is erről van szó. Soha nem voltam híve annak, hogy a gombhoz keressük a kabátot. Az egyetemet, a rektori tisztséget, az egyetemi tanárságot alázzuk meg azzal, ha a törvényes követelményeket, lépéseket (és hagyományokat) levegőnek tekintjük. A „nem” nem Fráter Loránd személyének, hanem az eljárásnak szól és szól. Ide kívánczok Petri Gábornak egy jó néhány év előtti megjegyzése egy türelmetlen üstökösről: „miért nem tud ez egy kicsit várni, ha türelmesebb lenne, minden az ölébe hullana...”

Ennek a témának viszont van még egy oldala: Kifogásolod, hogy a közleményből kimaradt az a tény, hogy az egyetemi tanács Fráter, mint egyetemi tanárt jelölte rektornak. Akkor pontosítsunk: miután (e pillanatban még) az egyetemi tanári kinevezés nem egyetemi hatáskör, az egyetemi tanács egyszerre, ill. egymás után két javaslatot fogadott el. Ezeket „normál” ügymenet esetén a kari tanácsnak, a tanszékvezetői testületnek, az Akadémiának stb. véleményeznie kell, ami néhány hónapot szokott igénybe venni. Olyan, nemzetközi tapasztalattal bíró, széles látókörű szakember, mint Te, nem engedheti meg magának, hogy ilyen „árnyalatokról” megfeledkezzen, az óhajt, a javaslatot és a tényt össze-mossa.

Kálmán! Az egyetemen terjed a félelem, a szorongás, a létbizonytalanság, a tanárok számottevő része a „csak el Szegedről” gondolattal foglalkozik, aki tud, külföldre megy – ott marad – még, ha nem is az anyagiak készítetik erre, és valóban a rektori, tanári tekintély mélyre süllyedt. De kinek a hibájából, kinek a szándékából és kinek az érdekében? Mindez persze lehet akár tudatos célkitűzés is, de akkor ne nevezzük szakmai színvonal-emelésnek és Európához való felzárkózásnak.

Vedd mindezt olyan intelemnek, amelyről sajnálatos lenne utólag megállapítani: „Kár, hogy akkor nem vettük eléggé komolyan...”

Még sok mindenről lehetne és talán kellene is írnom, illetve véleményt cserélnünk, de most én sem törekedhettem teljességre.

Régi mondás: a politika nem ismer erkölcsöt. De hát nem az volt-e az egyik (jogos) legelső követelés, hogy a politikát tartsuk távol az egyetem tevékenységétől? Az elmúlt évben az egyetemen járt külföldi szakemberek szemében az egyetemet (relatív) autonómként, stabilként kilengésmentesként beállítani volt a legnehezebb akrobatamutatványok egyike. Kérészerű érdekekért ne engedd a fürdővízzel együtt a gyereket is kiönteni. És ne engedd, hogy oly egyszerűvé váljon a képlet: „Új rablói vannak a nyárnak...” Tudós gyermekorvosként legalább ezt méltányolnod kellene.

Szeged, 1990. december 28.

Tisztelettel és baráti üdvözlettel:

dr Szilárd János

Ami a „krónikából” kimaradt:

1) A jelenleg érvényben lévő oktatási törvényt számos vonatkozásában magunk sem találjuk jónak. A legvitatottabb kérdések egyikében, a hallgatók részvételi arányába az ET-ban, maguk a hallgatók is a létszámarányuk redukálását tartják a jövőben értelmesnek. Valahonnan azonban ki kellett indulni, hogy törvényes keretek között maradjunk, a változások gyorsító erejéhez viszont szükség volt (és van) a fiatalok aktív közreműködésére.

2) Egy rendszerváltásban természetesen folyik a harc a hatalomért. De nem mindegy, hogy ezt a fogalmat mivel ruházzuk fel. Az elmúlt évtizedekben ez olyan vezetői jogosítványok szétoztását jelentette, ami szinte az egyetlen lehetőséget jelentette az önmegevalósításra (szakmai szempontból), az elfogadható életszínvonal és forma megteremtésére, a szűkebb csoportok, (intézetek, tömbök) érdekeinek kiszolgálására. A hatalmat ezért sokan nem is értéklik másképp, mint a nehéz helyzetből való kijutás feltételét (gondoljunk a rektorok és intézeteik fejlesztése közti összefüggésekre). Még nem világosak a demokratikus vezetés és az egyszemélyi felelősség helyes arányainak kérdése, mi az ami érték és megőrzendő a sokat vitatott „feudális” egészségügyi rendszerben. (Lehet, hogy egy rendelet szakmailag nem a legjobb, de mindennél rosszabbat szül a bizonytalanság, a teljes önkényesség, talán éppen a gyógyítás területén leginkább.) Miért ne lehetne az „új hatalom” kifejezés helyett „egységes irányítás”, „biztonságos rendszer”, „demokratikusan elfogadott elvek - egyénre szabott felelősség”, a szó nemes értelmében vett „szolgálat” kifejezéseket helyettesíteni? A válasz ismert, azért, mert a gondolkodásmódot a legnehezebb megváltoztatni! Most előttünk az egyetem alapokmányának és működési rendjének vitája, a végleges forma okos és célszerű megalkotása. Ebben kell a garanciákat lefektetni, hogy egy újabb „hatalom” ne élhesen vissza azzal, legalábbis következmények nélkül ne! A struktúra legyen világos, a posztok és feladatkörök konkrétak, a követelményrendszer (=megmérettetés) mindenki által ismert és elfogadott, amelyben a személyi kérdések jóval kisebb szerepet kell, hogy kapjanak a jövőben.

3) Igenis, szükség van arra, hogy módszeresen értékeljük a múltat, hiszen ebből adódnak a legfontosabb teendők is. Viszont ez ne legyen vádaskodás, perlekedés, elszámoltatás jellegű, erre kár fecsélni energiát, s nincs is határ, kinek mit lehet „fejére olvasni”. (Én is voltam KISZ titkár, van amire ma is büszke vagyok, van amire nem..., ha elfogadjuk a „pártállam kontraszelekció” elvet - általában, - akkor ez mindannyiunkra vonatkozatható, aki 1989/90-ben egyetemi oktatóként működött...stb., stb. ellentmondásos helyzetek sora adna okot a vitára, az kapna legtöbb bírálatot, aki a legtöbbet szerette volna tenni, vagy tett is, az adott korszakban érvényes lehetőségeken és határokon belül.) Mind a szakmai teljesítményt, mind az emberi magatartást csak relatíve lehet értékelni hiszen

belejátszik vérmérséklet, környezet, támogatók stb., ez tehát nem lehet kiindulópontja az értékmérésnek, mert nem lehet objektív. Visszatérve azonban a múlt hibáira, ezek újbóli elkerülése lehet a cél. Ebben szakértők segítségére van szükség. S ki lehet a legjobb szakértő? Aki belülről láthatta, tapasztalhatta az ellentmondásokat. Nagy hiba lenne tehát feltételezni, hogy egy teljesen új „gárda” egyedül képes a problémák megoldására. Nélkülözhetelen a korábbi vezetés minden egyes tagjának akár negatív, akár pozitív tapasztalatának figyelembevétele. Egy passzív rezisztenciát itt látok leginkább veszélyesnek! Eddig igyekeztünk elkerülni a tárgyalások során a kérdést: „kivel, mivel van bajotok”, de a közeljövőben biztosan kényszeríteni fog erre bennünket a helyzet. Szeretném javasolni, hogy ha név vagy konkrét esemény, adat elhangzik, az mindig „modell-értékű” legyen. Ne a „hibás” pellengérré állítása legyen a cél, hanem a dolog sokoldalú elemzése, értékelése és egyben a megoldást célzó-váró javaslatok összeszedése és vitára bocsátása. Egy eseményt sem lenne szabad környezetéből kiragadva értékelni!

4) Nem mehetünk el a hallgatók szerepének értékelése mellett csak megértéssel, belenyugvással vagy ellenséges viszolygással. Választott képviselőik - ha nem is mindegyikük - kérték őket, de mégis „szókimondói” a saját rétegüknek, átérzve összefogásukból és megnövekedett létszámukból adódó erejüket, többször éltek és visszaéltek ezzel, olykor a párbeszédet neheztették. Ez felfogható egyfajta morális megítélés alapján akár elítélendő magatartásnak is (vajon melyik politika „morális”?), de - véleményem szerint - ez még nem korrigálhatatlan. Magas egyetemi tisztségviselők, ill. tanszékvezető egyetemi tanárok szintén beleestek egyszer abba a hibába, hogy (a kerekasztal tárgyalásokról beszélek), már-már türelmüket veszítve szubjektív hangvételt engedtek meg maguknak. Ez a magatartás később nehezebben korrigálható, mert talán nem tévedek ha arra utalok, hogy minél felelősebb beosztásban mutat valaki etikailag kifogásolható magatartást, annál nagyobb a visszhangja, esetleg annál súlyosabban is esik latba.

5) A tisztségviselők lemondásával kapcsolatban fontosnak láttam volna azt jobban kiemelni a sajtó számára, hogy valójában mindkét dékán olyan funkcióról mondott le, amire a megbízatása már hónapokkal ezelőtt lejárt. A tanszékvezetők memorandumának az adott volna hitelt, ha azzal mindenben egyetértők valóban alá is írták volna a nevüket. Még az sem derült ki, hogy az összlétszámukhoz viszonyítva a többség vagy a kisebbség az, amelyik a dokumentumot közzétette. Szerencsére, a valóságban magam nem tapasztaltam kirekesztő magatartást, sőt, az egyéni beszélgetésekből a helyzet megoldásáért való aggodás, egyeseknél a segítségnyújtási hajlam tükröződött.

Reagálás egy nyílt levélre

Rektor Úr nyílt levelének őszinte hangvételét köszönöm, sokkal inkább a féltést éreztem ki belőle, mint a szidást. A szóbanforgó DM dec. 22.-i írásomban előforduló hibák és elhamarkodottnak tűnő „sommás ítéletek” dolgában mentségemre legyen, hogy megelőző nap délután íródott a „krónika”, eredetileg az utolsó öt bekezdés megjelentetésének igényével. Távolról sem érzem magam hivatottnak, hogy „bírája” lehessen az egyetemünk közelmúlt történetének, hiszen ebben magam is részt vettem, az általános színvonal, vezetés, stb. utalásokat a jövőbeni „tárgyalási csokor” kiemelendő témáinak említettem. A kijelentő mondatnál úgy voltam, mint sokunk iskolaigazgatója vagy osztályfőnöke, aki az X-ik találkozó alkalmával felsóhajt: Az volt a szép idő, bezzeg a mai fiatalok...!”

Azt azonban el kell ismerni, hogy Nagy Egyéniségekre – mint akik a levélben szerepelnek – bizony szükségünk lenne.

A Gyermekklinika táján „söprögetve” pedig csak utalok a DM-ben nemrég megjelent írásra, mely a működési feltételek színvonalát ecseteli. Tehát a „software/hardware arány”, a kutatási és ápolási feltételek színvonalának alakulása valóban egyaránt ehhez a ponthoz tartozik.

A következő és igen fontos kérdéscsoport a vezetés szerepe. Amit írtam és mondom, az nem ugyanaz a kijelentő mondat, miszerint „csak szűk érdekek” érvényesültek, hanem a központi irányítási rendszerből fakadó „diktatórikus jelleg”, amelyben „szűkebb érdekek” érvényesülhetnek. Ezt viszont objektív adatokkal lehet alátámasztani. Egy rendszer hibáját egy ember humánuma enyhíteni tudja, de megszüntetni önmaga nem képes rá.

Szeged, 1991. január 02.

Tisztelettel:

dr Gyurkovits Kálmán

A Magyar Rák Ligáról

Amint az már a napi sajtóban rövid hírben ismeretessé vált, megalakult a Magyar Rák Liga. Fővédnöke dr Surján László népjóléti miniszter, elnöke Göncz Árpádné, főtitkára dr Podmaniczky Erzsébet. A Liga célul tűzte ki, hogy a társadalom segítségével támogatja a rák megelőzését, összehangolja az ezirányba dolgozó szervezetek munkáját, képviseli a magyar rákellenes mozgalmat mind hazai mind nemzetközi fórumokon. Mindent megkívan tenni annak érdekében, hogy valós kép alakul-

jon ki a rákbetegségről a közvéleményben és eloszlassa az indokolatlan félelmet.

A Rák Liga – alapszabálya szerint – közvetítő, koordináló és jószolgálati szerepet kíván betölteni a rákkal foglalkozó tudományos egyesületek, társadalmi szervezetek, a Magyar Orvosi Kamara és a Népjóléti Minisztérium között. Szükségszerint bevonja társadalmi munkájába mindazokat a hazai és külföldi szervezeteket, illetve szakembereket, akik felkészültségüknél vagy helyzetüknél fogva a Liga célkitűzéseit segíthetik. Ezen túlmenően a Magyar Rák Liga nemzetközi kapcsolatokat épít ki más országok hasonló intézményeivel.

Íde kívánczok, hogy máris felvette a kapcsolatot a Dán Rák Ligával, amely évtizedes tapasztalatokra tekint vissza és 1991. január 31-én az ő tapasztalataikról elhangzó előadások után kívánjuk kialakítani a Magyar Rák Liga munkaprogramját. Ez lesz egyben a hazai egyesület első alakuló ülése is.

Természetesen ezideig is történtek már szervezési lépések, létrejött alapszabálya, munkacsoportok alakultak. A rák megelőzésére, gyógyítására és a rehabilitációra egyaránt kiterjedő tervezett munkásságot országosan és regionálisan egymással kapcsolatban álló csoportok szervezik, segítik. Ilyenek: A stratégiai munkacsoport; felkért vezetője prof dr Lapis Károly akadémikus; a nemzetközi munkacsoport, felkért vezetője dr Podmaniczky Erzsébet; a szeretetszolgálat munkacsoport, felkért vezetője Göncz Árpádné; egészségnevelő, felvilágosító, oktatási munkacsoport felkért vezetője dr Simon Tamás. Országosan öt regionális munkacsoport alakult; ezek és felkért vezetőik a következők: Budapest: prof. dr Flautner Lajos, SOTE I.sz. Seb Klinika; Dunántúl Észak: prof. dr István Lajos, Szombathely; Dunántúl Dél: prof. dr Csaba Imre, POTE; Duna-Tisza köze: prof. dr Czigler Jenő, SZOTE; Tiszántúl: prof. dr Rák Kálmán, DOTE. A regionális munkacsoportok feladata a rák ellenes mozgalomhoz kapcsolható helyi szakmai és társadalmi szervezetek tevékenységének összehangolása (szervezése); Önkormányzatok, Alapítványok, Egyesületek, Betegklubok, Cégek stb., továbbá a rák ellenes mozgalom szakmai és társadalmi bázisának szélesítése (propaganda). Ezen túlmenően természetesen irányelvek kidolgozása regionálisan a megelőzés, szűrés, gyógyítás, utókezelés és a rehabilitáció terén, valamint a témába vágó cikkek, könyvek, folyóiratok lektorálása felkérésekre és esetleg hasonló jellegű kiadványok készítése, propagálása.

A mi munkacsoportunk első feladatául a szájrégi daganatos betegségek korai felismerésére, ellátására irányuló munkaterv kidolgozását kapta, amelyet – ha itt jól működőnek bizonyul – országosan is szeretnénk elterjeszteni. Ezt dr Sonkodi István tanár úrral közösen tervezzük, az ő vezetésével már évek óta folytatott munkára alapozva. Lelkes mun-

katársak csatlakozását várjuk fiatal kollégák és már gyakorlott szakemberek köréből.

Szorgalmazni kívánja a Liga a rák megelőző állapotainak felismerését és hatékony kezelésének mind szélesebb körben való elterjesztését, erre ajánlások kidolgozását tervezi. Széles körű tájékoztató munkát kíván folytatni az onkológiai ellátásáról és gondozásáról, különös tekintettel a rehabilitáltakra és gyógyultakra. Küzd az emberközpontú betegellátás lehető legmagasabb szintre emeléséért, a rákos betegek ápolásának és gondozásának olyan megoldásáért, amely figyelembe veszi a betegségekkel kapcsolatos sajátos testi és lelki megpróbáltatásokat. Részt kíván venni a különböző rákos betegcsoportok helyzetének javításában, fokozottan támogatja az életminőséget jobbító célkitűzéseket és a betegek érdekképviseleteit a hivatalos fórumokon.

Szükség is van erre ma különösen, amikor a sajtó hasábjain vagy a média egyéb fórumain meghökentően negatív töltetű, a betegeket és környezetüket megzavaró, félrevezető információkkal szolgáló publikációk jelennek meg. Akkor amikor pl. ilyen írások jelennek meg orvosoktól „Az idejében felismert rák gyógyítható” kissé nagyképmű frázisát még ma is sokan szajkózzák, pedig e téren most sem járunk előbbre annál, amikor a fájós fogat heti vásárok kihúzta a borbély. Mert hát: Mi is az a rák? Mikor ismerjük fel és miről? Mikor van „idejében”? Mikor gyógyul? (Nem statisztikailag persze. A 20-25 éves túlélés csak túlélés, nem gyógyulás. A kezelés, amit alkalmazunk, pedig messzemenően nem gyógyítás. Ma még egyáltalán nem kizárt, hogy a laikus elképzelések e téren közelebb járnak az igazsághoz, mint a hivatalos tanok.) (Szeged, 1990. június 02. PSP dr Fráter Loránd) Kétségbeejtő az ilyen lemondó nihilizmus, amely ignorálja az orvostudomány eddigi küzdelmét, eredményeit. Pedig ezek az eredmények, még ha jóval szerényebbek is, mint szeretnénk, nem is szólva az orvosok, asszisztensek erőfeszítéseiről a rákkutatásban, rákgyógyításban, életszervezésben - igenis jelentősek és elismerést érdemelnek. Az ilyen állásfoglalás, különösen orvos-tanár tollából akkor is káros, ha csupán negatív kicsengésű, de különösen akkor ha ezt az egyetlen hallgatónak, fiatal orvosoknak oktatja, azokba „beoltja”...

Társadalmi veszélyessége ugyancsak nagy az olyan cikkeknek is, amik nem szakemberek nem megalapozott nyilatkozatait alapján a média különböző csatornáin jutnak el a nézőhöz, olvasóhoz, mint például: „Nekem valóban rossz tapasztalataim vannak az orvos-beteg viszonyról. Ezt több szempontból lehet vizsgálni. Lehet etikai oldalról is

megközelíteni; ez a kézenfekvőbb, de lehet üzleti alapon is; - ...azt mondhatnám 100 %-osan érvényes az a szabály: életet csak az vehet el, aki adni tud.” A gyógyításnak nevezett procedúra, amit a klinikai onkológia használ ezt a problémát veti fel. Valamit tesz, aztán széttárja a karját: kérem tehetetlen vagyok! Tehát semmilyen felelősséget nem vállal...

„Szerintem nem lehet beszélni orvos-beteg viszonyról sem etikailag sem üzletileg” (Nyilatkozta ezt Kovács Ádám, elektrotechnikus a Celladam és a Celladam-teszt létrehozója a Csongrád Megyei Egészségügyi Híradó kiadványában, 1990. augusztus). Engedtessek meg ezen a helyen írásban is kinyilvánítom, hogy több beteget volt alkalmam látni, akik Celladam kezelést kaptak, de egyetlen beteget nem láttam ezek közül, aki ettől a szertől meggyógyult volna, vagy akárcsak bajának alakulását érdemben befolyásolta volna ez a szer. Mégis nagy reklámmal és kritikátlanul kapják, szedik a betegeket...

Csupán összehasonlításul a mai orvosok és egészségügyi dolgozók fáradtságos munkáját nem sokra értékelő, a rákkérdésben negatív kicsengésű publikációk kontrasztjaként hadd hivatkozzam Kosztolányi Dezső majd hat évtizedes vallomására: „...a rádium ágyú alumíniummal borított kupakja, mely mögött ott szunnyad a titokzatos érc, állandóan egy szerves élőlényre irányul, állandóan egy szenvedő emberi testen nyugszik, egy hónaljra, egy ajkára vagy egy hason. Csodálatos, megindító ez a nagy üzem. Most egy csecsemő sütkérezik mellette, most egy aggastyán, most egy német báró kel föl a pamlagról, hogy elfoglalja helyét egy japán néni, most egy amerikai milliomos használja, most pedig egy ágrólszakadt svéd utcaseprő. A nap egyformán ontja fényét boldogra boldogtalanra. Ez a természet törvénye. Azok, akik az intézetet vezetik, emberi leleménnyel és emberies részvétellel a természet törvényét váltják valóra... Ebben az intézetben a felelősség roppant tudatával életre és halálra gondol mindenki, az orvosok, a kedves, fiatal diakoniszszak, s a beteg is. Élni, élni, újra feltekinteni a napra, vagy eltűnni, meghalni, meghalni, ami svédül olyan lágyan hangzik, mint valami dajkadal...” (Pesti Hírlap, 1936. szeptember 5.)

Remélem, hogy a Magyar Rák Liga mély humánummal átitatott lelkesedéséhez hasonlóan, a rákellenes küzdelem fontosságának tudatában, a rákos betegek és az orvostudomány iránti szent alázattal fogja szolgálni önként vállalt, segítőkész küldetését.

Prof. dr Czigner Jenő

Vendégségben...

Kósa Ferenc tanár úr az idén igazán mozgalmas évet tudhat maga mögött, sokfelé járt a világban, nem könnyű itthon élni. Tavaly közös könyvük jelent meg a Florida Atlantic University Antropológiai Intézete igazgatójával, Iskan professzorral, így azután az idén meghívására résztvett Miami-ban, az általa szervezett kongresszuson. A nyár elején az Angol Igazságügyi Fogorvosok Társasága Budapesten tartott kongresszusának volt házigazdája s megbízatása szerint szervezte a kelet-európai országok szakembereinek, igazságügyi orvosok, fogorvosok és antropológusok együttműködését a tömegszerencsétlenségek esetén végzendő személyazonosítás témakörében. Szeptemberben Varsóban vett részt egy paleopatológiai kongresszuson, novemberben Drezdába hívták a Német Igazságügyi Orvosok Kongresszusára s jövő év elején Washingtonba készül a Smithsonian Institution ösztöndíjával három hónapra. Szeptember végén megvédte akadémiai doktori értekezését.

- Milyen Egyetemünk külföldi megtételese?

- Ha egyetlen, noha épp ezért pontatlan szóval, közhellyel válaszolnék, akkor azt mondanám, jó hírünk van odakint. Természetesen ez így túlságosan általános és számtalan összetevőből áll, pl. Szent-Györgyi Albert neve is segít. Amerikában kifejezetten tapasztaltam ezt a megbecsülést Egyetemünk iránt, ami jó érzéssel töltött el. Jelzem minden

bajunk ellenére szép számmal jelentkeznek hozzánk külföldiek tanulni s ez megint csak öregbítheti hírünket, noha nem szabad felednünk, hogy róluk ítéljük meg munkánkat. Annak az összefüggésnek elemzése már igen messzire vezetne, ami a magyar egészségügy szintje, orvosi-gyógyszerészi felkészültsége és az egyetemi oktatás között fennáll...

- Anélkül, hogy részletekbe mennénk, ilyen általános az elismerés?

- Tapasztalatom szerint döntően személyekhez kötött. Egyes embereket becsülnék, akiket ismernek, elfogadnak, meghívásukkal megtisztelnék. Rajtuk keresztül jut elismerés az intézetnek, a klinikának, az egyetemnek és a magyar orvosi társadalomnak. Egyébként ezt így tartom természetesnek, hiszen az eredményes munka mindig köthető valakihez.

- Ősztönzi a mai egyetemi légkör ezeket az egyéni erőfeszítéseket?

- Nehéz kérdés, mert pl. az egyetemi légkör - különösen az utóbbi időben - folyvást változik s most mintha elmozdult volna eddigi nyugalmi állapotából. Persze ezért nagy a várakozás is, helyesebben a kivárá, a mi-lesz-ebből hangulat. Eddig jobbra az oktatók feje fölött döntöttek, sokszor megkérdőzésünk nélkül. Amilyen ütemben megtörténik azonban az egyetemi vezetés újraindítása, olyan mértékben erősödik a kibontakozás a jobb munka végzésének lehetősége egyetemünkön. A mostani helyzetben még sok a bizonytalanság, ezért

bizonyára nehezebb lesz a leendő vezetők dolga, mint később, amikor tisztultabbak lesznek a viszonyok. Egyetemünkön sok középkorú, tehetséges ember van, akiket be kellene vonni a dolgok intézésébe, az irányításba, az előtűnk álló közvetlen feladatok megoldásába.

- Újabban sok szó esik a szegedi universitasról...

- Mindenképpen szükségesnek tartanám kellő ütemű, de nem elfeledett megvalósítását. Különben mind érthetlenebb külföldön is, ilyen viszonylag kis egységnek az önálló létezése. Ám ezt a programot is csak a szegedi felsőoktatás általános belső megújulásával együtt, helyesebben annak utána lehet megvalósítani. A kulcs kezünkben van, éljünk vele.

Készült 1990. decemberében

-r-6

- Dr Benedek György professzort az Egyetemi Tanács megbízta az Általános Orvostudományi Kar dékánhelyettesi teendőinek ellátásával.

- A SZOTE Egyetemi Tanácsa 1991. január 22-én dr Boda Domokos professzort választotta oktatási rektorhelyettesnek.

Féluton az SzMSz tervezésében – hangos gondolkodás Boda Domokos professzorral...

Most, hogy Egyetemünk a megújulás különféle javaslatait és lehetőségeit mérlegeli, bizonyára érdemes minden elképzelést megvizsgálni, mérlegelni. Régen tabunak hitt dogmákat feltörni, ezerszer járt utakat másfelől kerülni. Bizonyára sokszorosan igaz e nézet olyan egyetemi tanár esetében, aki tapasztalatokban gazdag évtizedekre tekinthet, így állításait a gyakorlat igazolja. Boda professzor az oktatási SzMSz tervezet tanulmányozása során egy sajátos kettősségre lett figyelmes:

- Valóban, azt észleltem, hogy az intézetvezetői státuszt jobbra kétféle módon értelmezik. Egyrészt úgy, mint ahogy a hagyományok is sugallják, tradicionálisan, másrészt viszont, a sorok között érződik egy új típusú megközelítése is e funkciónak. Az első megközelítést gondolom nem kell különösebben magyaráznom, annak értelmezése egyértelmű. Gyakran hallani, hogy autarchia jellemzi ezt az intézetvezetői stílust. Főleges magyarázni, milyen mély hagyományai vannak az orvosi hivatás gyakorlásában az egyszemélyi vezetésnek, egyben milyen jelentős veszélyei is. Hiszen a vezető könnyen elszakadhat a tényleges klinikai munkától, a betegektől s ehelyett kényszerűségből is akár, a menedzser tevékenység köti le minden energiáját. Egyetemünk történetéből is ismerünk számos ilyen esetet. Ezek az emberek nem előítéletből szakadtak el az élet valóságától, hanem a szükség sodorta őket ilyen „vezetői helyzetbe”. Majd három évtizedes klinikai igazgatói tapasztalásom mondatja ezt velem, mert sokszor átéltem ennek a vezetői-csábításnak élményét. Talán szerencsém is volt, hogy végülis elkerült a sors ilyen próbatétele. Ezért is arra a következtetésre jutottam, hogy más útra kell térni. Alkalmassint néhány intézetben – önkéntességi alapon – át kellene térni arra a szisztémára, amely szerint intézeti vezetői tanácsot választanak és ők jelölik ki maguk közül, 2-3 éves megbízásra az intézet vezetőjét. Ez azt jelentené, hogy megszűnne ez a mindenekfeletti hierarchia és közelebb kerülne az intézetvezető is az élethez, a laboratóriumok, a betegek köznapi világához, munkatársaihoz. Hangsúlyozom az önkéntességet és a kezdeményezést, ami lehet hogy átfórnálódna a későbbiek során, de egyben mégis esélyt adna ez utóbbi megoldás alkalmasságának, előnyeinek megtérsésére.

Professzor úr gondolatai feltehetőleg másokat is megragadnak, ezért szívesen közlünk hozzászólásokat.

-r-ó

Felelős szerkesztő és korrektor: Tráser László
Számítógépes tördelés és tipográfia: Erostyák Andrea
Készült a SZOTE házi nyomdájában, vezető: Nagy János
Technikai munkatárs: Halász Margit
Törzsszám: 50/1991